

רמי רץ - כפר בלום
rita@kbn.org.il

ראיתי וחוויתי

רשמים אישיים מסיור רפתנים

אוקטובר 2010

מעניין לקרוא את זווית הראייה של חבר ענף, לא רפתן, שמלווה שנים רבות את הרפת בכפר בלום, כאיש טכני במערכות השונות. רמי רץ היה שותף במשלחת וגם הוא מגיע למסקנה שבצד המגה-רפתות והעוצמה האדירה, יש מקום לגאווה ישראלית

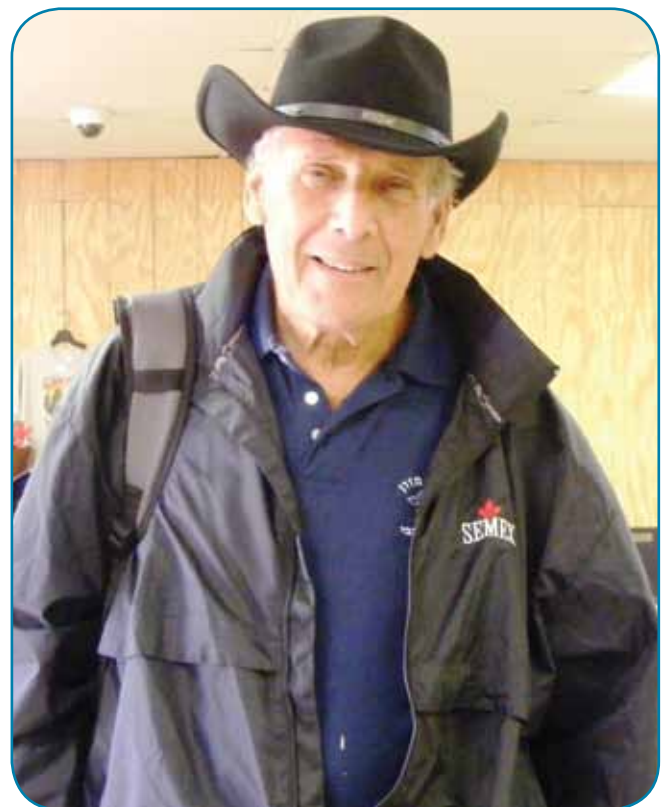
מאחר ושמות קשה לי לזכור בלי שיוך למקום). מפגש ההכנה, התברר לי כחשוב מאד, כצעד מקדים להצלחת הסיור, גם במישור הארגוני ניהולי וגם במישור החברתי...

הדבר המעניין הראשון שראינו היה רפת סגורה לגמרי, האוויר והטמפרטורה שבה מבוקרים ע"י מחשב. השיטה, שכל האוויר הנמצא בחלל הרפת, נשאב דרך מזרון מים ענקי שאורכו כ-300 מטר. פעולה זו נעשית ע"י שרשרת ונטות בעלות הספק גבוה

בכלל, נראה שרוב המשתתפים באו עם החלטה לעזור, ליהנות ולתרום להצלחת הסיור. יש להודות לרוני ליטבק מרפת עמיר ולד"ר שולי כהן הוותיק שייזמו, ארגנו ודחפו את הסיור הזה. הם צירפו גורמים חשובים אחרים כמו מכוני התערוכות, תנובה, אמבר, מילובר ומשקי עמק יזרעאל כספונסרים ואחרון חביב את עורך הביטאון של ההתאחדות, יוסי מלול, שהיה עסוק עד מעל לראשו בהעברת רשמים. אין ספק שהסיור הצליח בצורה יוצאת מהכלל (צברתי ניסיון רב והשתתפתי במספר סיורים בחו"ל). הסיור הזה היה מליגה אחרת...

כל הכבוד לרוני, כל הכבוד לשולי.
לא אכביר במילים מקצועיות על פרות ומחלות, אינני רפתן, אני איש טכני שעוסק במיכון לרפתות ותערוכות משנת 1975. כל הידע שלי הצטבר ונרכש תוך כדי עשייה, ולכן גם אם אטעה, איתכם הסליחה. הסיור אורגן בצורה יוצאת מהכלל ולכן גם יכולנו למצות אותו, כל אחד על-פי הבנתו בצורה היותר טובה.
הדבר המעניין הראשון שראינו היה רפת סגורה לגמרי, האוויר

2 תחילת ספטמבר התכנסנו כ-26 גברים ו-2 נשים ב"מפעלי העמק" למפגש הכנה לסיור מקצועי בארה"ב. הנושא: רפתות וכל מה שקשור בו. לי אישית רב המשתתפים היו חדשים ולא מוכרים, אך בהמשך הציג כל אחד את עיסוקו ולאיזה יישוב הוא שייך (לי זה חשוב

רמי בחנות לציוד רכיבה

רפת מבוקרת אקלים בוויסקונסין

עצומים בכל קנה מידה. אבל זו אמריקה, ובאמריקה כמו אמריקה הכול גדול.

מהשיחות שניהלנו מסתבר שלמרות היופי החיצוני והגודל, את 2008 ו-2009 הן גמרו בהפסד, וב-2010 הן קצת מתאוששות. אבל מצב הרוח של החוואים די ירוד בגלל מצבן הכלכלי הרעוע של החוות. הסיבות לכך רבות. אוכל למנות מעט מהן, אשר לפי הבנתי, הן הבסיס למצבן הכלכלי הקשה.

הניהול (לא בכלון) בעייתי או לא מקצועי דיו. וזאת לא מכוון של הרפתנות, אלא מכיוון הכלכלה והניהול הכספי של החווה... בעיות תזרימיות קשות שנוצרו עקב השקעות בזמן שהיה כסף, בחלקן עם הלוואות מהבנקים... שנים קשות בבנקאות האמריקאית אשר באו לאחר מכן, ונוצר לחץ חזק להחזר הלוואות כאשר השוק נמצא במצב מאד ירוד והסחורה, או שלא נמכרת או שאין לה מחיר. בקיצור, מצב זה יצר מחנק באשראי בנקאי והריבית הבנקאית גבוהה. הוצאות שוטפות עצומות להחזקה של החוות הללו, ללא רווח תפעולי בכלל כפי שקרה ב-9-2008.

סיבה חשובה לא פחות היא שמשק חקלאי ענק - 4,000 דונם עם ממשק עצום לעיבודים, תחזוקה, וכח אדם, עובד ומייצר לעצמו את כל המזונות וכל התשומות של עצמו לצרכיו, ואינו יכול להוזיל אותן כי אין תחרות חופשית על מחירי התוצרת וכל זה נופל על מחיר הליטר ומוצרי החלב, (שגם הוא לא תמיד מוגן. לדוגמה אצלנו, המחיר המינימלי הוא מחיר המטרה). נוסף לזה את בעיות המים, איכות סביבה, מזג האוויר, ובעיות רגולציה למיניהן למוסדות הממשל המקומי. עקב כך, רבות מהחוות עוברות למרכז ארצות הברית. הניהול בחוות לוקה בחוסר ניהול כלכלי מקצועי במפעל בסדר גודל כזה. בכל החוות שאני דיברתי עם המנהל, הניהול היה ניהול משפחתי. לפי דעתי, ניהול מקצועי הוא מנהל שנתמך ע"י דירקטוריון מקצועי שבו מיוצגים כל הנושאים הרלוונטים הנוגעים לרפת, מרפתנות בכלל ועד להשקעות וניהול כספים, והתנהלות מול הבנקים. אלו להבנתי הבעיות המרכזיות של המגה רפתות...

היה המון לראות ושווה לראות גם טוב וגם פחות והעיקר שמרנו על ראש פתוח. הסיור היה מוצלח, מעייף ומלמד. ■

ד"ר שולי כהן ורוני ליטבק - מארגני הסיור

והטמפרטורה שבה מבוקרים ע"י מחשב. השיטה, שכל האוויר הנמצא בחלל הרפת, נשאב דרך מזרון מים ענקי שאורכו כ-300 מטר. פעולה זו נעשית ע"י שרשרת ונטות בעלות הספק גבוה. מטרת הפרויקט להוריד את הטמפרטורה בסביבת המחיה של הפרה ולהשפיע על טמפרטורת הגוף שלה, כדי שבסוף גם תיתן יותר חלב.

הניהול בחוות לוקה בחוסר ניהול כלכלי מקצועי במפעל בסדר גודל כזה ניהול מקצועי הוא מנהל שנתמך ע"י דירקטוריון מקצועי שבו מיוצגים כל הנושאים הרלוונטים הנוגעים לרפת, מרפתנות בכלל ועד להשקעות וניהול כספים, והתנהלות מול הבנקים

זהו פרויקט מעניין ויקר אבל גם בו יש מצבים אקלימיים שעלולים לפגום או להקטין את יעילותו. לדוגמה, לחות יחסית גבוהה באוויר + טמפרטורת חוץ גבוהה = עומס חום. כך לדעתי, באם ניגשים לפרויקט כזה, צריך לבדוק הרבה פרמטרים נוספים. כמו, עלות מול תועלת, אקלים ממוצע במקום המתוכנן להקמה, צריכת מים, טמפרטורת המים, פתרונות קצה לזבל, תאי רביצה ועוד דברים שראינו שם. אני התעניינתי בעיקר בתערוכה החקלאית שהתקיימה במדיסון, ויסקונסין. חידושים במיכון, מגוון של מכונות חקלאיות הקשורות לענף. מכונות ועגלות לפיזור זבל, משאבות, מפרדות זבל, ועוד... המון רעיונות שחלקם סתם יפים וחלקם אפילו ניתנים ליישום + פיתוחים מיוחדים.

אוכל לציין שגם לאחר הסיור בתערוכה, וגם לאחר הסיורים במגה רפתות - אין לנו במה להתבייש. להפך, אני חושב שבהרבה נושאים אנחנו לא פחות טובים, ואולי טובים יותר. הרפתות נראות ברובן טוב, במיוחד מרחוק, נקיות ויפות. כמות עצומה של בעלי-חיים - חולבות, עגלות, עגלות הרות, יונקיייה עצומה, ולפעמים גידול עגלים. (כמות הפרות הנחלבות נעה בין 900-1,000 פרות לשעה בשני מכוני החליבה). לא לחינם הן נקראות מגה רפתות, המספרים